

AUTORETRAT

Guia del professor

Descripció

Aquesta activitat és útil per posar en pràctica alguns dels coneixements gramaticals ja presentats i treballats en el curs i els mòduls anteriors: combinació de vocals (diftong, triftong, hiat), separació sil·làbica. Pel que fa als continguts textuais, caldrà haver treballat abans el text descriptiu, ja que hauran d'escriure un autoretrat.

L'activitat també permet introduir un concepte de teoria literària: el sonet, i fer veure als alumnes que la poesia pot ser divertida, irònica i trencar algun dels prejudicis que poden tenir respecte a aquest gènere.

Material

Carta núm. 1 de les *Cartes a Màrius Torres* de Joan Sales

Fotografia de Màrius Torres i Mercè Figueras

Retrat de Joan Sales

Caricatura de Joan Sales

Objectius generals

- Adquirir l'hàbit d'interactuar amb els companys/es.
- Fomentar la cohesió grupal.
- Presentar l'escriptor Joan Sales.
- Introduir les cartes de Joan Sales a Màrius Torres.
- Introduir la poesia a l'aula.
- Treballar la separació de síl·labes.
- Presentar l'autoretrat.

Objectius específics

- Identificar i classificar les combinacions vocàliques (diftong, triftong, hiat).
- Reconèixer l'estructura del sonet.
- Separar síl·labes.
- Redactar un autoretrat.
- Llegir en veu alta

Indicacions de l'activitat

El professor/a reparteix una fotocòpia a cada alumne/a de la carta núm. 1 de les *Cartes a Màrius Torres* de Joan Sales. Per començar, els aprenents en fan una lectura individual.

Un cop acabada la lectura, el professor/a pregunta al grup classe si coneixen l'autor (Joan Sales) i el destinatari de l'epistolari (Màrius Torres). Es fa una pluja d'idees i el professor/a va comentant i matisant el que calgui.

El professor/a contextualitza la carta, explica qui són Màrius Torres i Mercè Figueras i es comença a treballar el sonet autodescriptiu de Joan Sales.

Es demana als alumnes que facin la separació sil·làbica dels versos. Se'ls explica que cada vers té 12 síl·labes (6+6). Se'ls comenta com es compten les síl·labes dels versos en català (fins a l'última síl·laba tònica). Es posa en comú el resultat de l'activitat.

Es fa un comentari sobre el poema i es comenten les semblances i diferències entre l'autoretrat del sonet i la caricatura i la fotografia de l'autor.

Un cop acabada la primera part de l'activitat es planteja un treball individual d'expressió escrita.

El professor/a fa un cartronet amb el nom de cada alumne/a de la classe; se'n reparteix un a cada alumne/a vigilant que a ningú li toqui el seu nom. Els alumnes hauran d'escriure una carta al company/a que els hagi tocat que haurà d'incloure un autoretrat, però hauran d'infringir una de les normes d'escriptura de cartes: no la signaran. Quan estiguin escrites totes les cartes, el professor les recollirà i farà de carter: donarà a cadascú la carta que li hagin escrit i haurà d'endevinar a partir de l'autoretrat qui n'és l'autor. Finalment, es poden llegir les cartes en veu alta i, si encara no se n'ha descobert l'autor, fer-ho entre tota la classe.

Temps estimat: 45 minuts

Carta núm. 1

Barcelona, 28 de febrer de 1936

Distingida amiga^a:

El gust i l'honor han estat meus; no podeu imaginar amb quina simpatia he llegit la vostra carta. És la primera vegada a la vida que en rebo d'una persona que no conec i tot seguit m'ha guanyat el cor amb les seves faltes d'ortografia; sempre he cregut que l'únic defecte de la vostra germana era no fer-ne. Les faltes d'ortografia, artísticament escampades al llarg d'una carta, li comuniquen un no-sé-què d'humà i de convincent, però ja que em demaneu d'intercanviar-ne essent així que no ens coneixem com qui diu de res, us vull advertir amb tota lleialtat que tinc el vici d'escriure'n d'inacabables. Una amistat per correspondència presenta l'avantatge de poder-vos imaginar el vostre corresponsal com més us agradi; em dieu que us imagini de pèl roig i obeeixo. Us imagino, doncs, de pèl roig. Imagineu-me al vostre torn, us ho prego, com un monstre

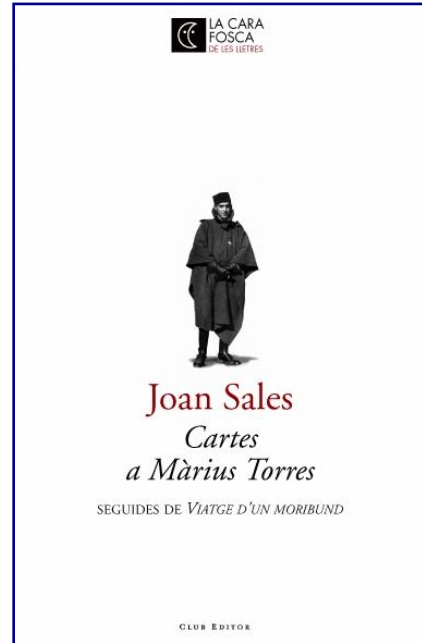
*La boca, les orelles, els ulls i el nas, enormes;
enfonsades les galtes, fugitiu el mentó.
La silueta dubta entre tigre i moltó;
la Natura el té al nombre dels seus fills més deformes.*

*Pinteu això d'un groc de sofre, antic color
de l'horror, i vestiu-me'l com un Llätzer de Tormes
amb robes malgirbades i d'impossibles formes;
doneu-li aquella veu fosca del vell Caró.*

*És la mòmia vivent, l'horripilant fantasma,
el pare dels terrors glaçats i de l'espasme,
nascut sota el senyal fatídic de Saturn.*

*Quan no el veuen adopta les més absurdes poses
i sota el seu esguard de gran ocell nocturn
com colpides d'un mal sobtat moren les roses.*

D'aquesta manera, quan ens presentin pensareu que «no n'hi havia per tant» i que «sempre hi ha un pitjor». Fetes doncs les nostres respectives descripcions m'entra aquest dubte: ¿de què parlarem a les nostres cartes? ¿De bandolers i pirates, de castells i fantasmes, de lírica, de gastronomia, d'economia política, de paleontologia o de metafísica? A mi el que em tira més són les vides de sants, potser per reacció després d'haver-me empassat el *Capital* de Marx que és una indescriptible lata; també sóc pare de família, cosa que m'omple de legítima satisfacció però sense fer-me sentir superior als que no en són; em mereixen, ben al contrari, tots els respectes —i

majorment tractant-se, com és el cas, «d'une jeune fille». Hi ha, en efecte, qui troba que a les «jeunes filles» no els està bé de ser-ho.

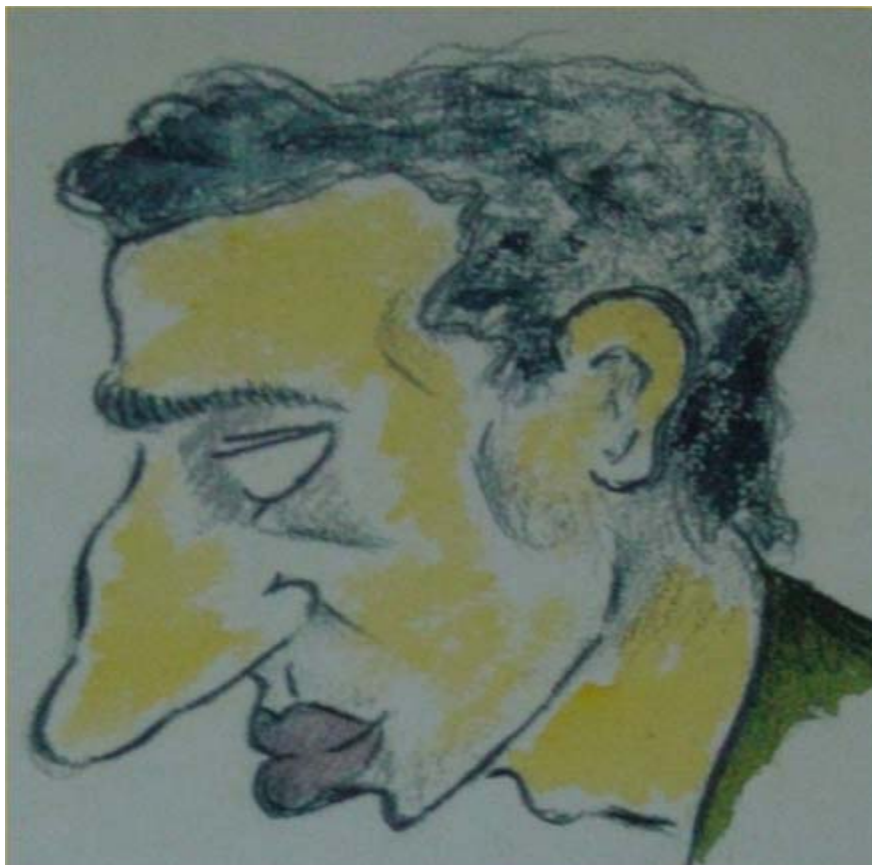
Nota

- a. Com totes les referides a la **Mercè**, aquesta carta és adreçada a **Mercè Figueras**. Germana d'Esperança Figueras (companya de treball de Joan Sales a l'oficina de l'Extensió d'Ensenyament Tècnic de la Generalitat), Mercè va ser la confident sentimental de Màrius Torres al sanatori de Puig d'Olena, on estava ingressada com el poeta i on Joan Sales i Núria Folch la van conèixer, i, per conducte d'ella, van travar amestat amb Màrius Torres.

Màrius Torres i Mercè Figueras al sanatori de Puig d'Olena

Extret de http://www.lletres.net/sales/js_cartesmt.html (juliol 2012)

http://www.lletres.net/sales/js_cartesmt.html

Extret de: www.salescalderstisner/autors/joan-sales/fototeca